GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ו, 2026
מספר השאלון: 34225
קובץ: תשובות סופיות

אזרחות

שאלון 34225: לאומיות וזכויות (מסלול גמיש)

הוראות לנבחן

הוראות
א. משך הבחינה: שעה וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון – (3×9) – 27 נקודות
פרק שני – (2×24) – 48 נקודות
פרק שלישי – (1×25) – 25 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
ד. הוראות מיוחדות: אין.
יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.
בהצלחה!

בהצלחה!

תשובות סופיות

פרק ראשון (27 נקודות)

שאלה 1

מחויבות המדינה (אחת מאלה): חוק השבות / חוק האזרחות / הכרזת העצמאות מאפשרים לכל יהודי לעלות לישראל ולקבל בה אזרחות; מוסדות מטעם המדינה מטפלים בחיזוק הזהות היהודית של יהדות התפוצות ובעלייתם לישראל (למשל ההסתדרות הציונית העולמית שמעמדה מעוגן בחוק, כהונה של שרים לענייני התפוצות ולענייני קליטת עלייה); התגייסות המדינה לטובת יהודים המצויים במצוקה ברחבי העולם / מבצעים להעלאת יהודים מארצות שונות / הסיוע למסורבי העלייה; החוק הפלילי מאפשר ענישה של מי שפגע ביהודי על רקע יהדותו גם אם עשה זאת מחוץ לשטח המדינה וכלפי יהודי שאיננו אזרח המדינה; החוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם מאפשר ענישה של מי שביצע פשעים נגד העם היהודי בשנות השואה. מחויבות יהודי התפוצות (אחת מאלה): תמיכה פוליטית בישראל על ידי ארגונים ושדולות המשתדלים להשפיע על ממשלותיהם לתמוך בישראל בהקשרים שונים; תמיכה כלכלית – לאורך השנים תומכת יהדות התפוצות בפעילויות שונות בישראל בסכומים גדולים; חיזוק הזיקה של הדור הצעיר, שבקהילות רבות מזדהה פחות עם ישראל (למשל פרויקט תגלית, שליחי הסוכנות היהודית).

שאלה 2

שניים מאלה: מעמד מיוחד לשפה הערבית (למשל בשטרות, בשלטי רחוב, בפרסומי המדינה); מעמד אישי של בני כל הדתות לפי הדין הדתי ובמוסדות דתיים; הכרה בימי החג והמועד של כל הדתות כימי מנוחה; שמירה על המקומות הקדושים לבני כל הדתות; מערכות חינוך נפרדות במימון המדינה בשפתם ובהתאם לתרבותם ולמורשתם.

שאלה 3

העדפה מתקנת: הענקת הטבה / זכויות יתר; לקבוצה / לאוכלוסייה מקופחת / מופלית / חלשה; במטרה לצמצם פערים / אי־שוויון; למשך זמן מסוים. נימוק נגד (אחד מאלה): יש ויכוח ציבורי לגבי היקף השימוש הראוי במדיניות זו, בין השאר מכיוון שהיא יוצרת אפליה כלפי פרטים אחרים; בזבוז – ניתן לקבוצה, ואולי יש פרטים שלא זקוקים לה; יוצרת תלות של הקבוצה הנתמכת במדינה / פגיעה במוטיבציה של הקבוצה להתאמץ לבד.

שאלה 4

הבדלים (שניים מאלה): זכויות אדם הן זכויות השייכות לכל אדם מעצם היותו אדם, ואילו זכויות קבוצתיות ניתנות לאנשים על רקע היותם חלק מקבוצה; זכויות אדם שייכות לאדם והן יסוד לדמוקרטיה / אוניברסליות, ואילו זכויות קבוצתיות תלויות במדינה – היקפה נקבע על ידה (שייכות לעומת מוענקות); מטרה: זכויות אדם מטרתן לשמור על כבודו האנושי של האדם, ואילו זכויות קבוצתיות מטרתן לאפשר לקבוצה לשמור על זהותה התרבותית הייחודית.

פרק שני (48 נקודות)

שאלה 5

הפנייה למדינות השכנות (מדינות ערב השכנות) ועמיהן: מושיטים יד לשלום ולשכנות טובה, וקוראים לשיתוף פעולה במאמץ לקדם את המזרח התיכון כולו. ציטוט: "עסקה זו תגביר את היציבות באזורנו" / "עסקה זו תתרום לחיזוק הקשרים של ישראל עם מדינות נוספות באזור, ולא רק עם מצרים" / "בעסקה זו סוכם כי ישראל תמכור גז טבעי למצרים".

שאלה 6

הזכות לפרטיות: זכותו של כל אדם לחיות ללא חשיפה, התערבות או חדירה לחייו, לחפציו או לגופו, ללא רשותו/ללא הסכמתו. ציטוט: "עם זאת, יש תלמידים הטוענים שהצבת מצלמות מעקב בזמן הבחינה תפגע באחת מזכויותיהם הבסיסיות." או "לדבריהם, המצלמות יתעדו אותם גם במצבים שאינם קשורים בבחינה עצמה, ולכן הם מתנגדים לכך."

שאלה 7

לאומיות אתנית־תרבותית: השאיפה המשותפת לבני לאום לשלטון עצמי במסגרת מדינה ריבונית או לניהול עצמי בתוך מדינה; מבוססת על יסודות אתניים־תרבותיים משותפים: מוצא, שפה, תרבות, היסטוריה ולפעמים גם דת; אין בהכרח חפיפה בין ההשתייכות הלאומית לאזרחות, והלאום קודם למדינה. ציטוט: "יושב ראש יד ושם הסביר כי החיזיון מציג את אורח החיים הייחודי שקיימו היהודים בקהילות היהודיות שהושמדו בשואה, את המסורות והמנהגים שלהם, ובעיקר את הכמיהה לשוב לציון, ששרדה בכל הדורות."

פרק שלישי (25 נקודות)

שאלה 8

שלטון החוק: חובת הציות לחוק חלה על כולם – האזרחים ורשויות השלטון כפופים לחוק ושווים בפני החוק (לאדם מותר לעשות הכול כל עוד החוק לא אוסר עליו, ואילו לרשות מותר לעשות אך ורק את מה שהוסמכה בחוק); החוק נחקק על ידי הרשות המחוקקת בהליך דמוקרטי, הולם את ערכי המדינה הדמוקרטית, מפורסם ומנוסח באופן ברור, מגדיר כללי התנהגות (המותר והאסור) ומאזן בין טובת הכלל והפרט. ציטוט: "אחד השופטים התנגד להצבת השלט בטענה כי רשויות השלטון אינן רשאיות לפעול אלא במסגרת הסמכות שהוקנתה להן בכללים ובתקנות בלבד." / "לטענתם, רשות שלטונית אינה מוסמכת להגדיר את היישוב לפי השתייכות דתית או לאומית..." / "...כפי שנקבע על פי תקנון ההתאגדות שלו עצמו."

שאלה 9

הסכמיות: הסכמה רחבה בין קבוצות בחברה; על כללי משחק בסיסיים / על אופייה הבסיסי של החברה או המדינה / על אופי המשטר / על קבלת השלטון הנבחר; מחזקת את היציבות ומאפשרת קיום בצוותא על אף חילוקי דעות. ציטוט (אחד מאלה): "מחלוקת ששומרת על כללי המשחק ועל גבולות המגרש, ומשאירה אותנו עַם אחד במדינה אחת - יהודית ודמוקרטית." / "הרצח הנורא של יצחק רבין המנהיג קורא לנו להגדיר היטב את גבולות הוויכוח" / "לבצר את המוסדות ואת כללי המשחק הדמוקרטיים המאפשרים לדיון החיוני להתקיים" / "להבחין בין טיעון שרצוי וראוי שיישמע בשיח לבין הסתה." / "והדור הצעיר שלנו מוכיח לנו יום אחרי יום שאפשר לתקן ולבנות חברה מלוכדת יותר, טובה יותר. שאפשר - ושנחוץ - לבנות מחר ישראלי משותף."

כל הבגרויות באזרחות עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/civics